

- Г. М. Чернишов // Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць. — 2016. — № 5. — С. 293-297.
5. Чернишов Г. М. Нормативно-правове забезпечення протидії фінансовому шахрайству в інвестиційно-будівельній сфері [Електронний ресурс] / Г. М. Чернишов // Порівняльно-аналітичне право: Електронне наукове фахове видання. — 2016. — № 5. — Режим доступу: http://www.pap.in.ua/5_2016/83.pdf

Ключові слова: детермінація злочинності, злочини в сфері підприємництва, підстави виокремлення інституту, проблеми інституту.

Науковий керівник : к. ю. н., доцент Чернишов Г. М.

Вдовиченко Вікторія Олександрівна

студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОМУ НАРКОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Поширення наркоманії в Україні — це одна з причин активного формування та діяльності транснаціонального наркобізнесу. Вигідне геополітичне розташування України, що обумовлює використання її території як артерії для перевезення наркотиків, формує новий ринок збуту.

Транснаціональний наркобізнес — це окремий вид організованої транснаціональної злочинності, що характеризується структурованою системою високоорганізованих і ретельно законспірованих злочинних угруповань, які займаються міжрегіональною, у ряді випадків міжнародною злочинною діяльністю у вигляді промислу, що спрямована на незаконний обіг наркотиків, чи пов'язаним з ним іншим видом такої діяльності, з метою систематичного отримання максимальних прибутків та надприбутків, використовуючи в своїх інтересах як державні структури, так і інститути громадянського суспільства [1, с. 16].

Обіг наркотичних засобів і психотропних речовин — сукупність операцій та інших дій, предметом яких є наркотичні засоби і психотропні речовини.

Оскільки законний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів — дозволений і контрольований відповідно до національного законодавства держави вид діяльності, незаконним вважається оборот наркотичних засобів, здійснюваний з порушенням законодавства України.

Отже, незаконний обіг наркотичних засобів включає в себе ряд відповідних правопорушень, тоді як сукупність злочинів, предметом яких є наркотичні засоби, становить злочинний обіг наркотичних засобів. Незважаючи на постійне ототожнення термінів «незаконний» і «злочинний» обіг наркотичних засобів в спеціальній літературі, їх слід розглядати в співвідношенні як більш широке (сукупність правопорушень), що поглинає більш вузьке (сукупність злочинів). Таким чином, злочинний обіг наркотиків — це сукупність (система) злочинів, що виражаються в культивуванні рослин, що містять наркотичні речовини, розробці, виробництві, виготовленні, переробці, зберіганні, переміщенні (перевезенні і пересилці, в тому числі ввезення та вивезення), відпустці, реалізації, збуті, розподілі, придбання, використання, а також в знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і їх аналогів, і сукупність осіб, які їх вчинили. Незаконний обіг наркотиків обумовлює виникнення наркобізнесу, він є не лише суспільно небезпечним проявом злочинної активності, але й загрожує здоров'ю нації. А зростаючий попит на наркотики породжує їх пропозицію. Все більше осіб долучаються до незаконного обігу наркотиків, адже сприймають дану діяльність як легкий та швидкий спосіб отримання максимальних прибутків.

В Україну наркотики потрапляють контрабандним шляхом: основна частка з країн ближнього зарубіжжя, а також з держав Латинської Америки, регіонів «Золотого півмісяця» (Афганістан, Пакистан, Іран) та «Золотого трикутника» (М'янга, Таїланд, Лаос).

Вивчення особи, що причетна до наркобізнесу, вказує на їх корисливу установку, що підкріплюється систематичною, тривалою і безкарною злочинною діяльністю. Така діяльність беззаперечно впливає на спосіб їх життя та поведінку даних осіб, які в процесі незаконної діяльності вдосконалюють свої навички.

Дослідження особливостей злочинців, що займаються наркотиками, демонструє, що найбільшу частину складають чоловіки (75%). Проте все частіше стали використовувати жінок у якості кур'єрів. Більшість наркокур'єрів — це безробітні, а також водії, пенсіонери, домогосподарки, особи, які навчаються. Найчисленнішу групу складають особи віком до 30 років (66,5%).

Щодо місць приховування наркотиків, які використовуються перевізниками на територію України, то це: транспортні засоби — 38,3%, багаж — 33,9%, тіло людини — 10,7%, особисті речі — 10%, поштові відправлення — 3,8%, ручна поклажа — 3,3%.

Організатори транснаціонального наркобізнесу зазвичай мають легальний бізнес, за допомогою якого здійснюють «відмивання» грошових коштів, які отримали від незаконного обігу наркотиків. Переважно це особи 18-24 (36%) або 30-39 (40%), з середньою професійною (36%) або повною загальною середньою (42%) освітою, як правило, без постійного джерела доходу (87%). Можна виділити такі

основні функції лідера злочинної групи: організаторська, інформаційна, стратегічна, нормативно-цілісна, дисциплінарна [2, с. 20].

Однією із світових тенденцій в розвитку наркобізнесу є його індустріалізація. Незаконне виробництво наркотиків набуває характеру добре налаштованої індустрії, спричиняє появу підпільних нарколабораторій (кустарних, промислових, мобільних). Потужність мобільної лабораторії, що була виявлена в Колумбії 70 кг. кокаїну на добу [3]. Офіційні статистичні дані не дають реальної картини наркобізнесу. Але навіть ті дані, які опубліковані свідчать про великий виробничий потенціал лабораторій, які виготовляють синтетичні наркотики.

На сьогодні в Україні вбачається сплеск наркоманії, який, очевидно, найближчим часом буде зростати. Спостерігається така небезпечна тенденція, як збільшення кількості споживачів наркотиків серед підлітків, що спричиняє зростання їх криміналізації. Тому виникає необхідність створення ефективної медичної допомоги наркохворим, використання сучасних програм психо-соціальної реабілітації наркохворих та адаптації в суспільстві.

Вирішення проблеми наркоманії потребує розробки інноваційної системно-попереджувальної стратегії і на її основі економічних, соціальних, культурних, виховних, правових заходах, спрямованих на виявлення й усунення факторів, причин і умов, що детермінують споживання наркотиків і пов'язаних з ними правопорушень. Основним напрямом діяльності правоохоронних органів має бути профілактична робота, адже репресивні заходи не будуть ефективними в повній мірі.

Необхідно здійснювати постійне вдосконалення державного механізму у боротьбі з наркоманією, покращувати діяльність правоохоронних органів із врахуванням світової практики; створювати спецпідрозділи у боротьбі з незаконним обігом наркотиків; розвивати участь неурядових громадських організацій, благодійних фондів, релігійних осередків у сприянні боротьби з незаконним обігом наркотиків. Правильна організація попереджувальної роботи серед молоді, висвітлення проблемних питань поширення наркоманії в ЗМІ, а також оприлюднення результатів протидії поширенню наркотиків правоохоронними органами, це першочергові завдання, які, беззаперечно, будуть мати результат.

Список використаних джерел

1. Расюк Е.В. Кримінологічна характеристика та запобігання транснаціональному наркобізнесу в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Е.В. Расюк; Нац. акад. внутрішніх справ України. — К., 2005. — 16 с.
2. Расюк Е.В. Кримінологічна характеристика та запобігання транснаціональному наркобізнесу в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Е.В. Расюк; Нац. акад. внутрішніх справ України. — К., 2005. — 20 с.

3. Транснаціональний наркобізнес // Эл. учебник “Теневая экономика и экономическая преступность” [Эл. ресурс]. — Режим доступа: <http://kiev-security.org.ua/b/232/ch6p4.shtml>.

Ключові слова: транснаціональний наркобізнес, незаконний обіг наркотиків, наркоманія.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Федчун Н. О.

Віхоцька Владислава Володимирівна

студентка 5-го курсу інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ТОРГІВЛЯ ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ ТА ТКАНИНАМИ ЯК ВИД ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Хоч і не новим, але, на жаль, мало дослідженим через свою багатоаспектність є такий напрям злочинної діяльності у сфері транснаціональної злочинності, як торгівля людськими органами та тканинами. Незаконний обіг людських органів і тканин, що виник у результаті розвитку трансплантології, створює одну з форм транснаціональної та транскордонної організованої злочинності. Таке явище швидко набуло ознак прибуткового кримінального бізнесу, і з кожним днем виникають нові схеми його реалізації.

На сьогодні актуальності набуває питання вдосконалення законодавства України в даній сфері для мінімізації поширення «чорної трансплантології», адже прогалин та недоопрацювань у цьому напрямку злочинної діяльності більш ніж достатньо. Для прикладу, у ст. 12 ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів» зазначається, що «взяття анатомічних матеріалів у неживого донора допускається у випадках, коли реципієнт і донор перебувають у шлюбі або є близькими родичами» [1]. Тож одразу виникає чимало запитань, як бути тим особам, які не мають рідних? Як діяти, коли рахунок іде на дні та навіть на години й немає часу чекати на те, що потрібний анатомічний матеріал буде (і чи буде взагалі), а є добровільна згода сторонньої особи? Такі питання практично не врегульовані на законодавчому рівні. Зрозуміло, що в цій сфері все не так просто, є багато морально-етичних аспектів, що ускладнює її регулювання, адже недоцільно виводити це на прагматичний рівень угод та договорів, але, безперечно, усі питання, пов'язані з трансплантацією органів та тканин людини, мають бути чітко визначені законодавством. Досить часто через безвихідь людям доводиться-таки шукати нелегальні